

Deltagere i dens Møder og Forhandlinger indfører Lovforslaget Amtsskolekonsulenter, som skal føre et vejledende Tilsyn med Undervisningen i Amtets Skoler. Lovforslaget indfører dog ikke en Konsulent for hvert Amt, men indskrænker sig foreløbig til at indføre indtil 12 Konsulenter for hele Landet. Vi staar her ved et gammelt Stridsspørgsmaal, som dog sikkert og forhaabentlig i Aarenes Løb har mistet en Del af sin Skarphed. Da daværende Undervisningsminister Appel i 1911 udtalte sig her i Tinget om det Forslag, Tilsynskommissionen havde lavet, hvori saadanne Amtsskolekonsulenter var optaget, udtalte Hr. Appel følgende — det staar paa Sp. 7695: „Det, der trænges til, er en faglig Vejledning. Jeg tror, at der ude i vore Landsbyskoler ogsaa undertiden trænges til at faa, naar det blot kan ske paa en naturlig Maade, et Pust fra, hvad jeg vil kalde den højere pædagogiske Verden, fra den pædagogiske Kultur“. Ganske vist kom Amtsskolekonsulenten kun i en meget forkrøblet Skikkelse frem i det Lovforslag, som blev forelagt om Efteraaret, men vi er jo vant til, at alle Fremskridt sker prøvende og tøvende. Fra enkelt Side indenfor Venstre blev der allerede under Forhandlingerne den Gang udtalt uforbeholdt Krav om en virkelig Amtsskolekonsulent, og fra en vis Side i Venstre blev Amtsskolekonsulenten i den forkrøblede Form, hvori han kom til at foreligge i det Forslag, der den Gang blev fremsat, betegnet som hverken Fugl eller Fisk. Det giver mig da Haab om, at Amtsskolekonsulenten nu skal faa en bedre Skæbne, og deri bestyrkes jeg ogsaa ved, at der siden da er indført Amtsskolekonsulenter i de sønderjydske Landsdele. Fra alle Sider anerkender man den gode pædagogiske Indsats, der er ydet fra disse Mænds Side, og det er en Kendsgerning, at Konsulenternes Besøg saa langt fra at mishage Lærere og Forældre tværtimod hilses med Glæde af begge Parter. Det er dette, der giver mig Haab om, at Stridsøksen nu kan begraves, og at Amtsskolekonsulenten maa blive indført Nord for Kongeaaen, saaledes som han er blevet det Syd for Kongeaaen. Enhver, der har overværet Undervisningen i vore Folkeskoler, ved, at der er Ting at rette, som det vilde være meget let at rette, hvis en venlig og hjælpsom og overlegen Pædagog var ved Haanden. I Norge og Sverige har man ogsaa allerede et saadant pædagogisk Tilsyn. I Norge er der en Konsulent for hvert Stift, og i Sverige har man endda et halvt Hundrede saadanne Konsulenter, som til

Stadighed aflægger Besøg i Landets Folkeskoler. Man vilde maaske af økonomiske Hensyn mene, at det ikke var det rette Øjeblik at indføre Amtsskolekonsulenter. Imidlertid gør jeg opmærksom paa, at de Udgifter, Staten har til Folkeskolevæsenet, udgør over 30 Mill. Kr., og den Merudgift, Indførelsen af disse Konsulenter vil medføre, er beregnet til 230 000 Kr. aarlig. Selv om det er en stor Sum i vore Tider, er det dog, maalt overfor de mange Millioner, Skolevæsenet koster, kun en ringe Sum, og naar disse faa Hundrede Tusinde Kroner kan give en bedre Høst af de mange Millioner Kroner, tror jeg, at man ikke endda af økonomiske Hensyn skal opgive Indførelsen af saadanne Amtsskolekonsulenter.

Til at ordne de økonomiske Forhold vedrørende Folkeskolen indføres der for hver Amtsrådsreds ved Lovforslaget et nyt Skoleraad, der er mindre end det nuværende, idet det er tænkt at skulle bestaa af 15 Medlemmer, valgte dels af Amtsrådet, dels af Købstædernes Kommunalbestyrelser. En lignende Ordning er allerede indført i Sønderjylland. At ophæve Skoleraadene maa Ministeriet for Tiden finde utilraadeligt, idet nemlig Købstæderne stadig staar i Forbindelse med Skolefondene angaaende Pensionering af Lærerne. Denne Forbindelse mellem Købstadkommunerne og Skolefondene kan saaledes for Tiden ikke brydes, og saa er det kun rimeligt, at Købstædernes Kommunalbestyrelser ogsaa faar Indflydelse paa Skolefondens Ledelse. Skoleraadet skal bestyre Skolefonden. Med Hensyn til Skolefonden er Forholdene de samme som nu. Der er kun den Ændring, at Statskassen skal bidrage med Halvdelen af alle Skolefondens Udgifter, derunder ogsaa Udgifterne til Skoledirektionen og til Kasse- og Regnskabsvæsenet.

Jeg gaar derefter over til Kapitel 3, der omhandler de kommunale Skolers indre Styrelse. Her fastsætter Lovforslaget først en Ordning med Hensyn til Landsbyskolen og dernæst en Ordning med Hensyn til Købstadskolen. Der paalægges Førstelæreren paa Landet den Pligt at besørge den Administration, som angaar Skolen i Almindelighed, og at føre Tilsyn med dens Materiel og daglige Orden. Der paalægges ham ikke derved en pædagogisk Ledelse af hele Skolen, men Lovforslaget giver Skolekommissionerne Adgang til, hvor det maatte ønskes, ogsaa at kunne paalægge Førstelæreren en saadan Pligt. Det hedder, at hans Pligter kan nærmere bestemmes i en Instruks, der ogsaa kan indeholde Bestem-